

Πιλοτικό πρόγραμμα «Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο». Υλοποίηση στην πράξη

Μπούρα Στυλιανή

Διευθύντρια 13ου Νηπιαγωγείου Λάρισας, Νηπιαγωγός (ΠΕ60), ΥΠΑΙΘ
stellampoura@gmail.com

Παπαδοπούλου Όλγα

Εκπαιδευτικός 13ου Νηπιαγωγείου Λάρισας, Νηπιαγωγός (ΠΕ60), ΥΠΑΙΘ,
olgaaprilis@gmail.com

Περίληψη

Θεωρείται ευρέως αποδεκτή η αναγκαιότητα προσαρμογής του εκπαιδευτικού συστήματος στη σύγχρονη μορφή της πολιτισμικής κοινωνίας που ζούμε, ενώ, ταυτόχρονα, επιβάλλεται η εφαρμογή νέων διδακτικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων και μεθόδων που ως στόχο θα έχουν την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους μαθητές, ώστε να γίνουν οι αυριανοί ενεργοί πολίτες. Η παρούσα μελέτη αφορά την εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος «Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο» και διερευνά την ανταπόκριση, θετική ή αρνητική, που είχε στους άμεσα εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την εφαρμογή του, κατά το σχολικό έτος 2020-21. Το δείγμα αποτελούν 83 από τις 101 οικογένειες νηπίων και προνηπίων που φοιτούν σε 4/θέσιο Νηπιαγωγείο της περιφέρειας της Θεσσαλίας. Μέσα από την ερευνητική διαδικασία αποδείχθηκε η επιτυχία της εφαρμογής του προγράμματος και η επίτευξη των αρχικών στόχων. Μαθητές και γονείς εξέφρασαν θετική στάση απέναντι στη νέα μαθησιακή περιοχή, θεώρησαν ότι τα παιδιά αύξησαν το γνωστικό τους επίπεδο και ότι εκπαιδευτικοί και μαθητές κατάφεραν να συνεργαστούν προς όφελος των τελικών αποδεκτών, τους μαθητές.

Λέξεις κλειδιά: πιλοτικό πρόγραμμα, αγγλικά, νηπιαγωγείο.

Εισαγωγή

Κατά το σχολικό έτος 2020-21 εφαρμόστηκε πιλοτικά με την υπ' αρ. Φ.7/76108/ΓΔ4/17-06-2020 απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Δραστηριότητες στην αγγλική γλώσσα στο Νηπιαγωγείο» (Β' 2418) ο εμπλουτισμός του Προγράμματος Σπουδών του Νηπιαγωγείου και η δημιουργική ενασχόληση των παιδιών προσχολικής ηλικίας με την αγγλική γλώσσα μέσω δημιουργικών και ευχάριστων δραστηριοτήτων που στόχο έχουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους. Με την υπ' αρ. Φ.7/82462/ΓΔ4 2653/30-06-2020/τ.Β' Υπουργική Απόφαση «Ορισμός νηπιαγωγείων για την πιλοτική εισαγωγή δραστηριοτήτων στην αγγλική γλώσσα στο Νηπιαγωγείο» ορίζονται τα νηπιαγωγεία ανά την επικράτεια που θα υλοποιήσουν το πιλοτικό πρόγραμμα. Η επιλογή αφορά νηπιαγωγεία αστικών, ημιαστικών και ορεινών περιοχών της επικράτειας. Η εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας θα υλοποιείται μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων βιωματικού χαρακτήρα, δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα για το κάθε τμήμα ενός Νηπιαγωγείου και με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών Νηπιαγωγών και Αγγλικής του τμήματος. Η/Ο Νηπιαγωγός παραμένει στο τμήμα και έχει ενεργό ρόλο στην οργάνωση των δραστηριοτήτων, αφού αυτές συναποφασίζονται από τους δύο εκπαιδευτικούς.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Φ.80378/ΓΔ4 (2)/ 26-07/2020 αρ. φύλλου 3311 «Εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου» οι ανάγκες που προκύπτουν οδηγούν στην εξ αποστάσεως επιμόρφωση όσων συμμετέχουν στο πιλοτικό πρόγραμμα τόσο των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ60 και ΠΕ06 αρχικά, όσο και των εκπαιδευτικών Νηπιαγωγών (ΠΕ60) και Αγγλικής (ΠΕ06) στη συνέχεια προκειμένου:

- ✓ Να αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία λειτουργίας του Νηπιαγωγείου.

- ✓ Να κατανοήσουν τις κύριες εκπαιδευτικές παραμέτρους, τη σημασία αλλά και την αναγκαιότητα της εισαγωγής των αγγλικών στο Νηπιαγωγείο.
- ✓ Να αναπτύξουν ένα συνεργατικό πλαίσιο προκειμένου να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν δημιουργικές δραστηριότητες στα αγγλικά για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- ✓ Να ακολουθήσουν μεθοδολογίες και μαθησιακές διαδικασίες σύμφωνες με το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου και τη μεθοδολογία εκμάθησης των αγγλικών στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Το επιμορφωτικό υλικό της επιμόρφωσης έχει ως άξονα πέντε (05) θεματικές ενότητες (https://www.iep.edu.gr/services/mitroo/files/proskfiles/th_133.pdf) :

1. Εισαγωγή: Ταυτότητα του προγράμματος.
2. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των παιδιών προσχολικής ηλικίας και σύνδεση με τη μαθησιακή διαδικασία.
3. Φιλοσοφία και λειτουργία του προγράμματος στο Νηπιαγωγείο.
4. Το πλαίσιο εισαγωγής της Αγγλικής γλώσσας στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου και η συνεργασία των εκπαιδευτικών.
5. Προτάσεις δημιουργικών δραστηριοτήτων στα αγγλικά.

Από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) διατίθεται στους εκπαιδευτικούς με τη χρήση κωδικών εισόδου στην πλατφόρμα, υποστηρικτικό υλικό, άρθρα για μελέτη, ερωτήσεις αναστοχασμού και ειδικά διαμορφωμένες δραστηριότητες. Όλοι οι επιμορφούμενοι κατά την εξέλιξη του προγράμματος έχουν στη διάθεσή τους το επιμορφωτικό υλικό ενώ ενημερώνονται παράλληλα από την πλατφόρμα Moodle του Ι.Ε.Π. (<https://www.iep.edu.gr/services/mitroo/login.php>).

Με την εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στο Νηπιαγωγείο στόχος είναι να επιτευχθεί:

- ✓ Η έκθεση των μαθητών στη ξένη γλώσσα μέσα από την υλοποίηση δραστηριοτήτων και τη παροχή γλωσσικών ερεθισμάτων, σε ένα πολυαισθητηριακό και πολυτροπικό περιβάλλον μάθησης (Krashen, 1999).
- ✓ Η ενθάρρυνση και παρότρυνση χρήσης των νέων στοιχείων στην αγγλική γλώσσα ώστε μέσω αυτών να αυξήσουν τις γνώσεις τους, να αναπτύξουν αξίες, πρότυπα και στάσεις ζωής, αφού αρχικά κατανοήσουν το γλωσσικό εισαγόμενο, χωρίς όμως να απαιτείται η παραγωγή λόγου από τους ίδιους τους μαθητές (Αλεξίου, 2019).
- ✓ Η εστίαση στον επικοινωνιακό χαρακτήρα της γλώσσας και στην ανάγκη διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης εμπλουτίζοντας τα υφιστάμενα προγράμματα.
- ✓ Η διευκόλυνση της επικοινωνίας και η ανάπτυξη της δημιουργικής και κριτικής σκέψης σε θέματα σχετικά με τα ενδιαφέροντά τους Φ.80378/ΓΔ4 (2)/ 26-07/2020).
- ✓ Η ανάπτυξη ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη καθώς και η υποστήριξη της γνώσης των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών των μικρών παιδιών με σεβασμό στην ολιστική προσέγγιση της μάθησης (Φ.80378/ΓΔ4 (2)/ 26-07/2020)..
- ✓ Η πραγματοποίηση μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων με διαθεματικό χαρακτήρα και η ανταπόκριση στις παιδαγωγικές αρχές του Αναλυτικού προγράμματος του νηπιαγωγείου στηριζόμενη στην αμοιβαία και αρμονική αλληλεπίδραση και συνεργασία των νηπιαγωγών και των εκπαιδευτικών της αγγλικής γλώσσας (Φ.80378/ΓΔ4 (2)/ 26-07/2020).
- ✓ Η ενίσχυση κινήτρων για μάθηση μέσω της ανάπτυξης ενός συνεργατικού πλαισίου που ενθαρρύνει και διεγείρει το ενδιαφέρον, δημιουργώντας μία ευχάριστη μαθησιακή ατμόσφαιρα (Beeland, 2002; Kennewell. 2004).
- ✓ Η ανάδειξη της αξίας της ελευθερίας ώστε να αποδομηθούν συμπεριφορές και να καλλιεργηθούν γνωστικές, μεταγνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες (Krashen, 1919).
- ✓ Η χρήση ψηφιακών εργαλείων.

- ✓ Η βελτίωση των γνώσεων και η προσαρμογή των πληροφοριών στο νέο επικοινωνιακό περιβάλλον το οποίο μέσω της διαγλωσσικότητας φροντίζει το γραμματισμό, την επικοινωνία και τη συνεργατική δημιουργικότητα των μαθητών (Παπαδόπουλος, 2020).

Βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική πρώτη επαφή του παιδιού με την ξένη γλώσσα αποτελούν τόσο η εξειδικευμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες τους) όσο και η υποστήριξη της μάθησης μέσω κατάλληλα διαμορφωμένου εκπαιδευτικού/διδακτικού υλικού για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Με την υλοποίηση δραστηριοτήτων στην αγγλική γλώσσα, οι μαθητές διαμορφώνουν την ταυτότητα του ενεργού πολίτη στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό περιβάλλον από τη μικρή ηλικία και εκτίθενται σε νέα γλωσσικά ερεθίσματα με την καλλιέργεια του προφορικού λόγου αλλά όχι με την αυστηρή και ρητή έννοια της διδασκαλίας της γλώσσας (Κακανά & Καρατζά, 2001). Οι δραστηριότητες εντάσσονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που καθορίζεται στο Ε.Ω.Π. του Νηπιαγωγείου και υλοποιούνται με βάση το Δ.Ε.Π.Π.Σ.-Α.Π.Σ.

Απαραίτητη κρίνεται η συνεργασία και η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευτικών νηπιαγωγών (ΠΕ60) και των εκπαιδευτικών αγγλικής γλώσσας (ΠΕ06), δίνοντας έμφαση στην αξιοποίηση των ενδιαφερόντων, των αναγκών αλλά και των κλίσεων που έχουν τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Ο/Η εκπαιδευτικός ΠΕ06 ενημερώνεται από τον/την εκπαιδευτικό ΠΕ60 για τα παιδιά, την οργάνωση της τάξης και του σχολείου, την υλικοτεχνική υποδομή κτλ. Μελετά τον Προγραμματισμό Εκπαιδευτικού Έργου (τριμηνιαίο ή ετήσιο) και συζητά με τον εκπαιδευτικό ΠΕ60 για τα πεδία αξιοποίησης στην αγγλική γλώσσα. Ο/Η εκπαιδευτικός ΠΕ06 έχει το βασικό ρόλο στην τάξη για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και ο/η εκπαιδευτικός ΠΕ60 έχει βοηθητικό και υποστηρικτικό ρόλο. Βάση της επιτυχίας αποτελεί η συνεργασία των εκπαιδευτικών Αγγλικής γλώσσας με τους/τις νηπιαγωγούς για τη δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού κλίματος, η οποία θα έχει ως αφετηρία την οργάνωση και τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου στο Νηπιαγωγείο, με έμφαση στην αξιοποίηση των αναγκών, των κλίσεων και των ιδιαίτερων ενδιαφερόντων των νηπίων. Η ιδιοσυγκρασία των μικρών μαθητών οδηγεί τους εκπαιδευτικούς να βρουν τους κατάλληλους τρόπους που θα διοχετεύσουν τη γνώση, θα μιλήσουν στο μυαλό των παιδιών και θα αγγίξουν την καρδιά τους (Αλεξίου, 2015).

Αξιοποιώντας όλα τα μαθησιακά πλαίσια του Νηπιαγωγείου αλλά και δίνοντας έμφαση σε καταστάσεις καθημερινότητας και αυθεντικής επικοινωνίας, οι εκπαιδευτικές δράσεις και εκδηλώσεις εμπλουτίζονται με την αγγλική γλώσσα (Tomlinson, 2011). Στην προσχολική ηλικία τα παιδιά εκφράζονται με «πολλές γλώσσες» (Κουτσοβάνου, 2012), όπως την κίνηση, τη δραματοποίηση, τη ζωγραφική. Και αυτές οι δεξιότητές τους αναπτύσσονται μέσα από δραστηριότητες θεματικών ενοτήτων. Ενθαρρύνεται η ομαδοσυνεργατική μάθηση ώστε η συνεργασία των μαθητών και η συμμετοχή τους σε δράσεις να αποσκοπούν σε κάποιο απτό αποτέλεσμα και επίλυση ενός προβλήματος (Willis, 1996). Δίνεται κυρίως έμφαση όχι στη δομική οργάνωση της αγγλικής μορφής της γλώσσας (δηλαδή στον τρόπο που εκείνη συντακτικά και γραμματικά εφαρμόζεται γραπτά ή προφορικά) αλλά στο νόημα και το περιεχόμενο που εκείνη έχει (Αλεξίου, 2020). Δημιουργούνται συνθήκες ερευνητικής και ανακαλυπτικής μάθησης στο σχολείο και σε νέα μαθησιακά περιβάλλοντα όπου ο στόχος δεν είναι η παραγωγή δομημένου λόγου, αλλά η κατανόηση του γλωσσικού εισαγόμενου (Αλεξίου, 2019).

Σκοπός της έρευνας

Στο χώρο της εκπαίδευσης πραγματοποιείται μία συνεχής προσπάθεια προσέγγισης του άριστου αποτελέσματος με την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και της διάχυσης θεμάτων που απασχολούν την κοινωνία όπως η πολυπολιτισμικότητα και η χρήση ξένων γλωσσών. Έννοιες που μπορούν να επιτευχθούν μόνο με τη συμμετοχή όλων των

φορέων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη διάχυση της γνώσης σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα. Ο κύριος σκοπός της έρευνας που υλοποιήθηκε είναι η διερεύνηση απήχησης της εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος «Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο» στην προσχολική ηλικία.

Η έρευνα κρίθηκε αναγκαία προκειμένου:

- Να καταγραφούν οι τελικές εντυπώσεις των εμπλεκόμενων σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος και τα αποτελέσματα της συνεργασίας εκπαιδευτικών ΠΕ06 και ΠΕ60.
- Να αναδειχθεί η τελική αποδοχή ή όχι του προγράμματος από γονείς και μαθητές.
- Να αναδειχθεί η επιθυμία ή αντίθετα η άρνηση επέκτασης του προγράμματος στα Νηπιαγωγεία της επικράτειας.

Στόχος της έρευνας, όπως και κάθε ερευνητικής διαδικασίας, είναι να αποτελέσει βασικό εργαλείο στη βελτίωση των πρακτικών και των καινοτόμων διδακτικών μεθόδων που εφαρμόζονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος «Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο», αισιοδοξεί να γίνει αποδεκτό από μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς και μέσω της ερευνητικής διαδικασίας. Για την επίτευξη των προκαθορισμένων στόχων συντάχθηκε ερωτηματολόγιο με τις ανάλογες ερωτήσεις.

Μεθοδολογία της έρευνας

Ως μέθοδος συλλογής των δεδομένων ακολουθήθηκε η μέθοδος της ποσοτικής έρευνας, προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκέντρωση πρωτογενών δεδομένων (Creswell, 2011). Μέσω της ερευνητικής διαδικασίας μπορούμε να εστιάσουμε στο γενικό αλλά και στο καθολικό των απόψεων και των δεδομένων που θα προκύψουν, αφού συνδυάζει την επεξήγηση των αιτιών ανεξάρτητα από το υποκείμενο με βάση το μοντέλο αίτιο-αποτέλεσμα με στόχο την διατύπωση καθολικών συμπερασμάτων. Επίσης οι ποσοτικές έρευνες διακρίνονται για την υψηλό δείκτη αντικειμενικότητας του αποτελέσματος. Τα αποτελέσματα προκύπτουν κατόπιν στατιστικής επεξεργασίας. Παρουσιάζονται μέσω διαγραμμάτων και αριθμών, με συνέπεια την αποφυγή παρερμηνειών (Robson, 2010).

Προκειμένου να αποτυπωθούν οι απόψεις των άμεσα εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία, αρχικά σχεδιάστηκε και συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο 15 ερωτήσεων, εκ των οποίων οι 12 ήταν κλειστού τύπου Likert και μία (01) ανοιχτού τύπου. Στη συνέχεια στάλθηκε σε 5 γονείς για να υλοποιηθεί η δοκιμαστική του λειτουργία και να ανιχνευτούν τυχόν προβλήματα και δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσαν και να επιτευχθεί ο εννοιολογικός έλεγχος. Ακολούθησαν οι απαραίτητες διορθώσεις για την ολοκλήρωσή του. Όσον αφορά τη δεοντολογία της έρευνας ενημερώθηκαν οι συμμετέχοντες ότι η διεξαγωγή της ερευνητικής διαδικασίας είναι βασισμένη στα δεοντολογικά πλαίσια και ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια, το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε 101 οικογένειες των μαθητών που φοιτούσαν στο νηπιαγωγείο και αποτέλεσαν τον πληθυσμό της έρευνας ενώ το τελικό δείγμα ήταν 83 συμμετέχοντες. Από τους συμμετέχοντες οι 55 ήταν γυναίκες και οι 28 άντρες. Η ηλικία της πλειονότητας του δείγματος κυμαινόταν από 30 έως 40 χρόνων σε ποσοστό 85,6% (71 άτομα). Το Νηπιαγωγείο που υλοποιήθηκε η έρευνα είναι ένα πολυδύναμο Νηπιαγωγείο αστικής περιοχής της Θεσσαλίας με προφίλ ανοιχτό στις καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας, όπου, όπως προαναφέρθηκε, φοιτούν 101 νήπια-προνήπια. Προκειμένου να αναγάγουμε αποτελέσματα συλλέχθηκε δείγμα με 83 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια (ποσοστό 82%) με τη χρήση του ηλεκτρονικού εργαλείου έρευνας της Google Forms. Το δείγμα θεωρείται αντιπροσωπευτικό.

Ανάλυση ερευνητικών αποτελεσμάτων

Στην πλειονότητά του, το δείγμα αποτελούσαν γυναίκες ($n=55$, 66,3%), κυρίως μεταξύ 30 έως 40 χρόνων ($n=71$, 85%), ενώ οι άντρες κατείχαν το 33,7% του δείγματος. Από αυτούς το μεγαλύτερο πλήθος ήταν απόφοιτοι Πανεπιστημίου ($n=36$, 43,4%) και το 31,3% ήταν

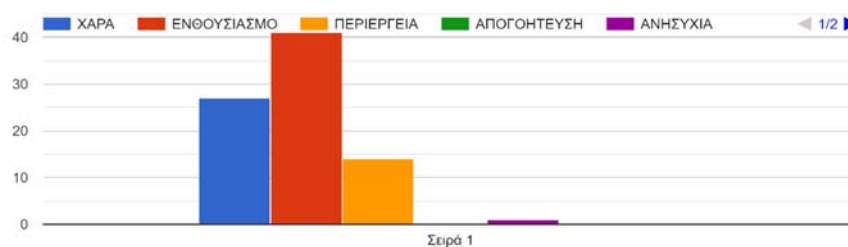
απόφοιτοι λυκείου. Αξίζει η αναφορά του ποσοστού του 14,5% που ήταν γονείς κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ενώ μόνο το 10% συμπλήρωσαν «άλλο» (Πίνακας 1). Τα ποσοστά του δείγματος μας δείχνουν το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων της σχολικής μονάδας και ταυτόχρονα εκφράζουν τον εκπαιδευτικό οραματισμό για το μέλλον των παιδιών τους, εκ των οποίων το 38,6% είχαν παιδιά που φοιτούσαν στα προνήπια και το 61,4% παιδιά που φοιτούσαν στα νήπια.

Πίνακας 1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά δείγματος

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό %
Κάτω των 30	3	2,8
30 – 40	71	85,6
41-50	8	9,6
50 και άνω	1	2
Σύνολο	83	100.0
Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό %
Γυναίκες	55	66,3
Άντρες	28	33,7
Σύνολο	83	100
Μορφωτικό επίπεδο	Συχνότητα	Ποσοστό %
Απόφοιτος Λυκείου	26	31,3
Απόφοιτος Πανεπιστημίου	36	43,4
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	12	14,5
Κάτοχος Διδακτορικού	0	0
Άλλο	9	10.8

Ανιχνεύοντας την πρώτη εντύπωση που έκανε στους γονείς η εισαγωγή της ξένης γλώσσας στο νηπιαγωγείο φοίτησης των παιδιών τους (ως το μοναδικό επιλεγέν Νηπιαγωγείο στο Νομό τους), κλήθηκαν να απαντήσουν στο ερώτημα: «Πώς νιώσατε όταν ακούσατε ότι το παιδί σας θα κάνει αγγλικά κατά τη φοίτησή του στο νηπιαγωγείο». Από αυτούς είκοσι επτά (27) απάντησαν ότι ένιωσαν χαρά (32,4%), σαράντα ένα (41) ενθουσιασμό (49,4%), δεκατέσσερις (14) περιέργεια (17%) και ένας (1) ανησυχία (1,2%) (Σχήμα 1).

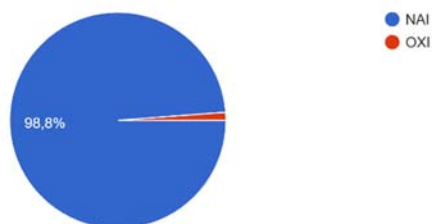
Πώς νιώσατε όταν ακούσατε ότι το παιδί σας θα κάνει αγγλικά κατά τη φοίτησή του στο νηπιαγωγείο

Σχήμα 1. Εντύπωση γονέων

Στο ερώτημα «Πιστεύετε ότι ήρθε σε επαφή με την ξένη γλώσσα με ευχάριστο και παιχνιδώδη τρόπο», το 98,8% απάντησε «ναι», ενώ μόνο το 1,2% του δείγματος απάντησε «όχι». Από τις απαντήσεις του δείγματος διαφαίνεται η επιτυχία της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε σεβόμενη τις ιδιαιτερότητες της προσχολικής ηλικίας (Σχήμα 2).

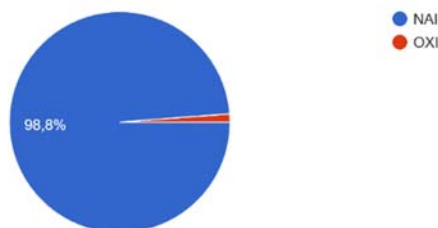
Πιστεύετε ότι ήρθε σε επαφή με την ξένη γλώσσα με ευχάριστο και παικνιώδη τρόπο
83 απαντήσεις

Σχήμα 2. Τρόπος διδακτικής προσέγγισης

Στο ερώτημα «Θα επιθυμούσατε τη συνέχιση του προγράμματος “Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο”», οι γονείς απάντησαν «ναι» στην πλειοψηφία σε ποσοστό 98,8% εκδηλώνοντας φανερά την επιθυμία συνέχισης της εφαρμογής του Πιλοτικού Προγράμματος (Σχήμα 3).

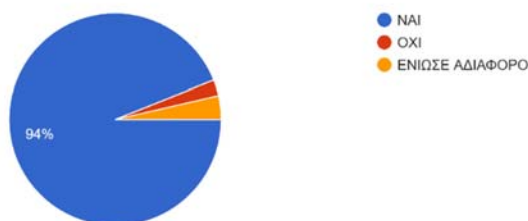
Θα επιθυμούσατε τη συνέχιση του προγράμματος "ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ"
83 απαντήσεις

Σχήμα 3. Έκφραση επιθυμίας συνέχισης προγράμματος

Ταυτόχρονα ερευνήθηκε ο αντίκτυπος του προγράμματος στους μαθητές με το ερώτημα «Το παιδί σας δέχτηκε το πρόγραμμα με χαρά και ενθουσιασμό». Σε ποσοστό 94% η απάντηση ήταν θετική «ναι», ενώ το 4% του δείγματος απάντησε ότι «ένιωσε αδιάφορο» και το 2% του δείγματος εξέφρασε την αρνητική στάση των παιδιών τους και απάντησε «όχι» (Σχήμα 4).

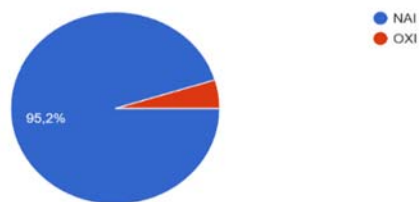
Το παιδί σας δέχθηκε το πρόγραμμα με χαρά και ενθουσιασμό;
83 απαντήσεις

Σχήμα 4. Αντίκτυπος προγράμματος στο μαθητικό δυναμικό

Στην ερώτηση σχετικά με την καταλληλότητα της ηλικίας των παιδιών για την εισαγωγή τους σε ένα νέο μαθησιακό αντικείμενο σχετικά άγνωστο, οι γονείς απάντησαν σε ποσοστό 95,2% ότι θεωρούν την ηλικιακή κατηγορία κατάλληλη, ενώ ποσοστό 4,8% απάντησαν ότι την θεωρούν ακατάλληλη (Σχήμα 5).

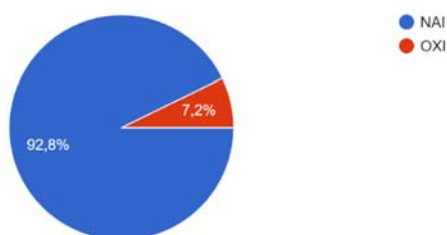
Θεωρείτε την ηλικία αυτή κατάλληλη για την πρώτη επαφή των παιδιών με την ξένη γλώσσα και την εξοικείωση μαζί της με παιχνιδιώδη τρόπο
83 απαντήσεις

Σχήμα 5. Δείκτης κατάλληλης ηλικιακής κατηγορίας

Οι γονείς πιστεύουν ότι η επαφή που είχε το παιδί τους στη μικρή ηλικία θα το βοηθήσει στην καλύτερη κατάκτηση της γλώσσας σε ποσοστό 92,8%, ενώ το 7,2% του δείγματος είχε αντίθετη άποψη (Σχήμα 6).

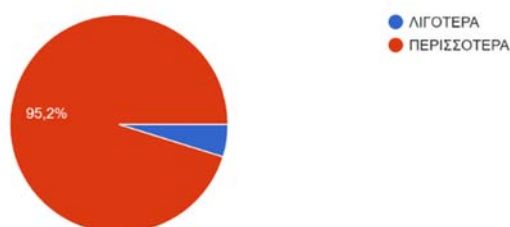
Θεωρείτε ότι η πρώτη επαφή που έχει ήδη κάνει θα το βοηθήσει στην καλύτερη κατάκτησή της αργότερα
83 απαντήσεις

Σχήμα 6. Δείκτης κατάκτησης γνωστικού αντικειμένου

Στη συνέχεια διερευνήθηκε η εντύπωση των γονέων σε σχέση με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Απαντώντας στο ερώτημα «Πιστεύετε ότι το παιδί σας έμαθε περισσότερα ή λιγότερα από όσα περιμένατε», οι γονείς απάντησαν «περισσότερα» σε ποσοστό 95,2% , ενώ σε ποσοστό 4,8% είχε μεγαλύτερες μαθησιακές προσδοκίες (Σχήμα 7).

Πιστεύετε ότι έμαθε περισσότερα ή λιγότερα από όσα περιμένατε;
83 απαντήσεις

Σχήμα 7. Ποσοστιαία καταχώρηση προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

Στο τέλος του ερωτηματολογίου δόθηκε στους γονείς μία ερώτηση ανοιχτού τύπου προκειμένου να εκφράσουν την άποψή τους για το πρόγραμμα, καθώς και βελτιωτικές προτάσεις (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Απόψεις γονέων

<ul style="list-style-type: none">• Είναι μια σπουδαία πρωτοβουλία που μόνο όφελος μπορεί να φέρει στους μικρούς μαθητές! Ευχαριστούμε πολύ!
<ul style="list-style-type: none">• Είχαμε ήδη επαφή με τα αγγλικά από μικρή ηλικία, ήταν μια ευχάριστη έκπληξη το να υπάρχουν και ως μάθημα στην καθημερινότητα του.
<ul style="list-style-type: none">• Ξεκινήσαμε πολύ καλά στην αρχή και μου έμαθε πολλές λέξεις στα αγγλικά αλλά στην πορεία κουράστηκε και δεν τα ήθελε και πάρα πολύ.
<ul style="list-style-type: none">• Πολύ ενθουσιασμένη γιατί προσέφερε στο παιδί μου μια πολύ καλή πρώτη επαφή με τη αγγλική γλώσσα.
<ul style="list-style-type: none">• Πραγματικά εντυπωσιακό να ακούς τα παιδάκια να λένε αγγλικές λεξούλες.
<ul style="list-style-type: none">• Συγχαρητήρια!
<ul style="list-style-type: none">• Ήταν πολύ ικανοποιητικό παρά τις δυσκολίες με την τηλεκπαίδευση, αν ήταν όλη η χρονιά δια ζώσης τα παιδιά θα μάθαιναν ακόμη πιο πολλά.
<ul style="list-style-type: none">• Οι εντυπώσεις μου είναι οι καλύτερες. Μπράβο σας!
<ul style="list-style-type: none">• Πολύ καλή πρωτοβουλία.
<ul style="list-style-type: none">• Θεωρώ την επαφή με τα αγγλικά του παιδιού μου θετική.
<ul style="list-style-type: none">• Ήταν υπέροχο και οι λέξεις που έμαθε το παιδί το βοήθησαν αρκετά γι' αυτό να συνεχίσετε τα αγγλικά στο νηπιαγωγείο.
<ul style="list-style-type: none">• Μπράβο σας!
<ul style="list-style-type: none">• Όταν η εισαγωγή νέων μαθημάτων γίνεται σε μικρή ηλικία δεν αντιμετωπίζεται ως αγγαρεία αλλά ως ευχάριστο κομμάτι της καθημερινότητας.
<ul style="list-style-type: none">• Τελειότητα!
<ul style="list-style-type: none">• ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΗΤΑΝ ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΩΣΤΕ ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ ΕΡΘΟΥΝ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ.
<ul style="list-style-type: none">• Πολύ ευχαριστημένη και μεγάλη πρόοδο στα μικρούλια μας!!!
<ul style="list-style-type: none">• Συγχαρητήρια στο 13^ο Νηπιαγωγείο Λάρισας.
<ul style="list-style-type: none">• Ενθουσιάστηκε το παιδί αλλά και εγώ μαζί! Μερικά απογεύματα λέγαμε και στο σπίτι λέξεις στα αγγλικά, όπως χρώματα, ζώα κ.α. Μπράβο σας για την προσπάθεια γι' αυτήν την πρώτη επαφή με μία ξένη γλώσσα σε παιδιά νηπιακής ηλικίας!
<ul style="list-style-type: none">• Εξαιρετική δουλειά!
<ul style="list-style-type: none">• Η κόρη μου έχει μάθει αρκετά. Θα θέλαμε πιο πολλές ώρες.
<ul style="list-style-type: none">• Υπέροχο!
<ul style="list-style-type: none">• Αν και το παιδί μου ανήκει ηλικιακά στα μικρότερα παιδιά των προνηπίων, εξοικειώθηκε και χρησιμοποιεί λίγες αγγλικές λεξούλες με φυσικό τρόπο. Θεωρώ την εισαγωγή του μαθήματος πολύ επιτυχημένη.
<ul style="list-style-type: none">• Συγχαρητήρια για την προσπάθεια να είναι το νηπιαγωγείο μας ένα σύγχρονο ελληνικό νηπιαγωγείο.
<ul style="list-style-type: none">• Μία καινοτομία με θετικά αποτελέσματα.
<ul style="list-style-type: none">• Τα παιδιά μας έχουν ήδη επαφή με τη ξένη γλώσσα στην καθημερινότητα με διάφορες ορολογίες που έχουν ενταχθεί στο λεξιλόγιο μας. Τους δόθηκε η ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τη διαφορά ελληνικής και ξένης διαλέκτου.

Με τα τραγούδια και το λεξιλόγιο θυμηθήκαμε και εξοικειωθήκαμε και εμείς με την ξένη γλώσσα. Ευχαριστούμε και συγχαρητήρια!

Θα ήταν χρήσιμο βάσει της ερευνητικής δεοντολογίας να ακολουθούσε η ενότητα της συζήτησης των αποτελεσμάτων με τη σύγκριση-αντιπαραβολή άλλων πιθανών ερευνών ώστε να δείξετε τις ομοιότητες/διαφορές των ευρημάτων της δικής σας έρευνας με ευρήματα άλλων ερευνών. (επειδή το πρόγραμμα είναι πιλοτικό δεν έχουμε άλλες έρευνες στον ελλαδικό χώρο στον οποίο θέλαμε κυρίως να αναφερθούμε, Στόχος είναι αυτή η πρώτη έρευνα να συγκριθεί με επόμενες)

Συμπεράσματα

Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές προκλήσεις στην προσχολική αγωγή έχουν φέρει στο φως την ανάγκη υιοθέτησης αλλά και εφαρμογής ενός νέου μοντέλου οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ενίσχυσης του προφίλ ενός αναβαθμισμένου σχολείου. Στο «νέο σχολείο», που όραμά του έχει το μετασχηματισμό της γνώσης και την αναπόφευκτη σύνδεσή της με την ευρύτερη κοινωνία καθώς και τη σύγχρονη πολιτισμικά ετερότητα, η εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας από μικρή ηλικία αντιμετωπίστηκε θετικά από όλους τους εμπλεκόμενους.

Η υλοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού Πιλοτικού Προγράμματος κατά την εφαρμογή του, πραγματοποιήθηκε χωρίς να αντιμετωπίσει ιδιαίτερες δυσκολίες. Η εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας εμπλούτισε το υφιστάμενο πρόγραμμα με δραστηριότητες κατάλληλες των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της προσχολικής ηλικίας, ακολουθώντας τις διαδικασίες μάθησης του Αναλυτικού Προγράμματος του Νηπιαγωγείου και οι μαθητές έδειξαν χαρούμενοι κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

Οι γονείς έδειξαν ενθουσιασμό, χαρά αλλά και περιέργεια στο άκουσμα ότι το παιδί τους θα κάνει αγγλικά στο νηπιαγωγείο, ενώ μόνο ένας στους 83 έδειξε ανησυχία. Από την ερευνητική ανάλυση, συμπερασματικά διαφαίνεται ότι τα αρχικά τους συναισθήματα συνεχίστηκαν και έως το τέλος της σχολικής χρονιάς. Δεν επηρεάστηκαν από την εξ αποστάσεως διδασκαλία, η οποία μεσολάβησε λόγω της πανδημίας. Το πρόγραμμα υποστήριξε τον παιχνιδιάρη χαρακτήρα της μάθησης, τη διερευνητική και διαθεματική προσέγγιση. Οι μαθητές αποδέχτηκαν με ευκολία τη συνύπαρξη των δύο εκπαιδευτικών στην τάξη ΠΕ60 και ΠΕ06 και οι εκπαιδευτικοί απέδειξαν την ικανότητά τους να συνεργαστούν για την επίτευξη των στόχων. Σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα αποδεικνύεται ότι η συνεργατική κουλτούρα ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και η από κοινού σχεδίαση, οργάνωση, αλλά και υλοποίηση δραστηριοτήτων, διαμόρφωσε θετική στάση απέναντι στην πολυγλωσσία, τη διαπολιτιστική προσέγγιση και το νέο μαθησιακό αντικείμενο. Η εκπαιδευτική επαγγελματική κοινότητα των ΠΕ60 και ΠΕ06 στο σχολείο της έρευνας συνεργάστηκε αρμονικά και συλλογικά για την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος με την υλοποίηση παιγνιωδών δραστηριοτήτων και ρουτινών που αντλούσαν τη θεματική τους από την καθημερινότητα και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν ενθαρρυντική βάση για περαιτέρω διερεύνηση και αξιολόγηση. Μέσω παιγνιωδών και βιωματικών δράσεων αποδείχθηκε ότι οι μαθητές αφομοίωσαν τη γνώση και εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους.

Ένοιωσαν χαρά και ικανοποίηση τόσο οι ίδιοι όσο και οι οικογένειές τους. Το νέο μαθησιακό αντικείμενο που εντάχθηκε στο πρόγραμμά τους, επεκτάθηκε στην ευρύτερη κοινωνία και ενίσχυσε την άποψή της ότι η πρώιμη επαφή με την ξένη γλώσσα θα συντελέσει στην καλύτερη κατάκτησή της αργότερα. Για το λόγο αυτό επιθυμούν σύμφωνα με όσα δήλωσαν και τη συνέχιση του Πιλοτικού Προγράμματος.

Αποτελεί γεγονός ότι μόνο όταν στο σχολικό περιβάλλον οι μαθητές αισθάνονται ικανοποίηση και χαρά, μπορούν να αυτενεργούν, να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους και να ωθούνται στη μάθηση και στην προσωπική τους βελτίωση. Η έκθεση των μαθητών στη ξένη γλώσσα μέσα από την υλοποίηση δραστηριοτήτων και την παροχή γλωσσικών ερεθισμάτων, εστίασε στον επικοινωνιακό χαρακτήρα της γλώσσας και στην ανάγκη διαπολιτισμικής

αλληλεπίδρασης εμπλουτίζοντας τα υφιστάμενα προγράμματα. Αποδεικτικά (στα αποτελέσματα της έρευνας), σύμφωνα με την άποψη των γονέων, τα παιδιά απέκτησαν περισσότερες γνώσεις από όσες οι ίδιοι προσδοκούσαν. Στη διαζώση επικοινωνία οι γονείς εξέφραζαν καθημερινά τον ενθουσιασμό τους για τον όγκο των πληροφοριών (στην ξένη γλώσσα), που έχουν προσλάβει τα παιδιά τους. Το καθημερινό τους λεξιλόγιο εμπλουτίστηκε και χρησιμοποιούσαν αγγλικές ορολογίες στις καθημερινές τους ρουτίνες. Σημαντικός παράγοντας στην καλύτερη εμπέδωση ήταν πέραν της βιωματικής προσέγγισης και η χρήση ηλεκτρονικών λογισμικών, καθώς και αγγλόφωνων τραγουδιών.

Η αφομοίωση και η πρόσληψη πληροφοριών στη ξένη γλώσσα, των παιδιών προσχολικής ηλικίας, εντυπωσίασε και τους εκπαιδευτικούς αγγλικής και νηπιαγωγούς, οι οποίοι θεώρησαν τα μαθησιακά αποτελέσματα ως μη προσδοκόμενα. Αποδεικνύεται με αυτό τον τρόπο ότι τακτικά θα πρέπει να πραγματοποιούνται μετρήσεις των ενδιαφερόντων των μαθητών καθώς τα ενδιαφέροντα των μικρών παιδιών αλλάζουν με την πάροδο των χρόνων και σε συνάρτηση με την κοινωνική αλληλεπίδραση (Michelli, 1993).

Τα σχόλια των γονέων στην ερώτηση ανοιχτού τύπου που τους δόθηκε προκειμένου να εκφράσουν τις απόψεις τους, είναι θετικά και ταυτόχρονα ενθαρρυντικά για τη συνέχιση του προγράμματος. Η εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος θεωρήθηκε και στην πράξη επιτυχής και αποδεκτή από μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς και Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στις 26 Ιουλίου 2021 ανακοινώθηκε και επίσημα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Αρ. Φύλλου 3311, Αριθμ. Φ.80378/ΤΔ4 (2) «Εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου» η συνέχιση και επέκταση σε όλα τα Νηπιαγωγεία της Επικράτειας. Οι δραστηριότητες στην Αγγλική Γλώσσα θα ενταχθούν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και Ε.Ω.Π. του Νηπιαγωγείου, κατά την πρωινή λειτουργία και υποχρεωτικά σε δύο διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως. Λόγω της επέκτασης θα υλοποιηθεί όπως και το σχολικό έτος 2020-21, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Η αγγλική γλώσσα ως ξένη γλώσσα έχει εισαχθεί στα προσχολικά εκπαιδευτικά πλαίσια σε όλη την Ευρώπη και στο εξωτερικό, και ένας μεγάλος αριθμός σχολείων προσχολικής ηλικίας, κρατικών και ιδιωτικών, έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες από αυτή την άποψη (Αλεξίου, 2020).§

Αποδείχθηκε η αξία της κατάκτησης της ξένης γλώσσας ως ένα όργανο επικοινωνίας στην πολιτισμική μας κοινωνία, όπου με την ενθάρρυνση και την παρότρυνση της χρήσης των νέων στοιχείων στην αγγλική γλώσσα, οι μαθητές της προσχολικής ηλικίας αύξησαν τις γνώσεις τους και τις προσάρμοσαν με επιτυχία στο επικοινωνιακό περιβάλλον. Ο τρόπος που η κάθε κοινωνία αξιολογεί τη γνώση και περισσότερο όταν μιλάμε για σχολική γνώση, οι διδακτικές πρακτικές που εφαρμόζει, καθώς και η αποδοχή που αυτές έχουν, μπορεί να μας δώσει πληροφορίες για την κοινωνία αυτή (Berstein, 1971).

Αναφορές

Alexiou, T. (2020). Introducing EFL in preschools: Facts and fictions. In Zoghbor, W. & Alexiou, T. (Eds.), *Advancing english language education* (103-113). Dubai, UAE: Zayed Publication.

Αλεξίου, Θ. (2019). Οδηγός Νηπιαγωγού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας (4-6 ετών), Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο από: <http://www.greeklanguage.gr/certification/research/show.html?id=25>.

Beeland, W. D. (2002). Student engagement, visual learning and technology: Can interactive whiteboards help? Paper presented at the Annual Conference of the Association of Information Technology for Teaching Education, Trinity College, Dublin, Ireland.

Bernstein, B. (1971). *Class, codes and control: Theoretical studies towards a sociology of language*. London: Routledge & Kegan.

Creswell, J. W. (2011). *Η έρευνα στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Έλλην.

Kennewell, S. (2004). The influence of interactive presentation tools on pedagogy. Paper presented at the British Educational Research Association Conference, University of Manchester, September 2004. Διαθέσιμο από: <http://www.leEds.ac.uk/educol/documents/151717.htm> (last accessed 19 April 2019).

Krashen, S. (1999a). *The input hypothesis: Issues and implication*. New York: Longman.

Krashen, S. (1999b). *Three arguments against whole language & why they are wrong*. Portsmouth, NH: Heinemann.

Mitchell, M. (1993). Situational interest: Its multifaceted structure in the Secondary School Mathematics Classroom. *Journal of Educational Psychology*, 85(3), 424-436.

Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2011). *Approaches and methods in language teaching (2nd ed.)*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Ένα μέσο για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Αθήνα: Gutenberg.

Tomlinson, B. (2011). *Material development in language teaching (2nd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow, U.K.: Longman Addison-Wesley.

Αλεξίου, Θ. (2015). Σειρές κινουμένων σχεδίων και “Πέππα το γουρουνάκι”: ένας κρυμμένος θησαυρός στη γλωσσική εκμάθηση. Στο Μ. Τζακώστα (Επιμ.), *Γλωσσική εκμάθηση και διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα* (σσ.187-207). Αθήνα: Gutenberg.

Κακανά, Δ. Μ. & Καρατζά, Δ. (2001, Νοέμβριος). Πρόγραμμα-Πρόταση για την ευαισθητοποίηση και διδασκαλία των αγγλικών στα ελληνόπουλα της προσχολικής ηλικίας: Εφαρμογή και αξιολόγηση. Προφορική Ανακοίνωση στο 1^ο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος. Ναύπλιο, 11ος/2001.

Κουτσουβάνου, Ε. (2012, Επιμ.). *Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας: Reggio Emilia (μετάφραση, Βεργιοπούλου Αθηνά)*. Αθήνα: Πατάκης.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (2011). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παπαδόπουλος, Ι. (2020). *Από την παιδαγωγική της διαγλωσσικότητας στην παιδαγωγική της τάξης: υποστηρίζοντας γραμματισμό, την επικοινωνία και τη συνεργατική δημιουργικότητα των μαθητών*. Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα.

ΥΠ.Ε.Π.Θ. - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.